GAZETA TRANSILVANIEI.

REDACȚIUNEA ȘI ADMINISTRAȚIUNEA:
BRAȘOVŬ, piața mare Nr. 22.

„GAZETA“ IESE ÎN FIECARE ḐI.

Pe unŭ anŭ 12 fior., pe șése lunĭ 6 fior., pe trei lunĭ 3 fio

România și străinătate:
Pe anŭ 40 fr., pe șése lunĭ 20 fr., pe trei lunĭ 10 francĭ.

ANULŬ XLVIII.

SĔ PRENUMERĂ:
la poște, la librării și pe la dd. corespondențĭ.

ANUNCIURILE:
O seriă garmondŭ 6 cr. și timbru de 30 cr. v. a. pentru fiecare publicare

Scrisorĭ nefrancate nu se primescŭ. — Manuscripte nu se retrămitŭ.

Nr. 144. *Sâmbătă, 29 Iunie, (11 Iuliu).* **1885.**

Din causa S-tei sĕrbătorĭ de mâne sf. Petru și Pavelŭ ḑiarulŭ nu va apăré până Lunĭ séra.

Brașovŭ, 28 Iunie (10 Iuliu) 1885.

In ḑilele acestea s'au ținutŭ în Viena conferințe comune între miniștri austriacĭ și ungurĭ în afacerea pactului, dar nu s'a pututŭ lua nicĭ o decisiune. Cu acéstă ocasiune s'a doveditŭ din nou, ḑice „N. fr. Presse“, că Ungaria, cu tótă moderațiunea cu care se laudă, vine cu pretențiunĭ seriόse. Cere o despăgubire de două milióne, fiindcă nu ia dare de consumŭ pentru importulŭ berei și zacharului, deși Austria a datŭ sêrmanilorŭ tovarășĭ cele mai marĭ favorurĭ financiare. Ungaria n'a luatŭ asupră'șĭ tótă partea ce i se cuvine din dobênḑile datoriei statului; are acelașĭ dreptŭ și — durere — și prevalența politică, deși la economia comună a căsii contribue multŭ mai puținŭ. Biéta poporațiune a Austriei trebue sĕ renunțe la cele mai importante mijlóce de traiu, pentru ca sĕ plătéscă tare și pentru Ungaria, și totușĭ acésta nu e mulțumită, și totușĭ cabinetulŭ Tisza pretinde nouĕ promisiunĭ, o nouĕ jertfă de douĕ milióne.

„Nu credemŭ — ḑice „N. fr. Presse“ — că se póte afla unŭ guvernŭ austriacŭ, care va cuteza sĕ se pună pe unŭ astfelŭ de punctŭ de stare.... Dorința ministerului Tisza abia va fi ascultată aci și nicĭ maioritatea federalistă nu o póte accepta... Moderațiunea Ungariei nu eschide nicĭdecum pretențiunĭ mai întinse. Ea doresce o sporire a dotațiunei pentru principalulŭ institutŭ de bancă din Pesta, pretinde o procedere hotărîtă în cestiunea vamală. Acésta formézà adevĕratulŭ punctŭ cardinalŭ alŭ tractărilorŭ asupra pactului.“

Fóia vienesă combate aceste pretențiunĭ, ḑicêndŭ, ca represaliele ar aduce o catastrofă economică. Restrîngerea importului micșoréză negreșitŭ esportulŭ, și urmările arŭ fi póte mai triste decâtŭ ale unui rĕsboiu politicŭ. Austria nu vrea cu Germania nicĭ rĕsboiu cu tunurile nicĭ cu vămile. Totŭ asemenea nu trebuie sĕ se strice nicĭ cu celelalte state. Incercările cutezătóre de isbunare suntŭ periculóse.

„Nicĭ o retorsiune — încheiă „N. fr. Press“ — nicĭ în contra Germaniei, nicĭ în contra orĭcărui altŭ statŭ! Amŭ comisŭ atâtea erorĭ, încâtŭ nu'ĭ permisŭ sĕ mai comitemŭ altele și de aci încolo. Nu dorimŭ unŭ programŭ alŭ fricei dér dorimŭ o politică înțeléptă, o tactică care sĕ nu ducă la o cumplită perdere.“

Reînoirea pactului austro-ungarŭ prin urmare întêmpină marĭ greutățĭ. Pe când Austria nu vrea sĕ se îndușmănéscă cu nicĭ unŭ statŭ, pe atuncĭ Ungaria e dispusă sĕ rupă orĭce legătură de pretenia cu statele vecine mai alesŭ, credêndŭ că prin represalii dă avêntŭ desvoltării comerciului, agriculturii și industriei țĕrii.

Cei din Peșta n'au decâtŭ sĕ cerceteze ce gradŭ de desvoltare luase comerciulŭ Ardealului cu România odinióră și cum aḑĭ e aprópe nimicitŭ, în urma închiderii continue a granițelorŭ din spre România. Aceeașĭ sórte va avé și comerciulŭ Ungariei proprie, décă guvernulŭ unguréscŭ va întrebuința represalii față cu Germania.

Se pare că acum părintescului guvernŭ din Pesta nu-i este atâta de înflorirea comerciului câtŭ de a se arăta că scie și amenință. Va amenința și elŭ până la o vreme, când d-lŭ Tisza și soțĭ vorŭ pleoști urechile și vorŭ primi situațiunea, ce li-o va impune cavaleresculŭ maghiarofilŭ Bismarck.

Strămutarea juriului din Sibiiu și pressa maghiară.

Bucuriă generală domnesce în tabĕra pressei maghiare din causa strămutărei juriului pentru delictele de pressă la Clușiu. Mĕsura acésta șovinistică este salutată ca unŭ actŭ de înaltŭ patriotismŭ. Patria póte fi liniștită, căcĭ ordonanța ministrului Pauler a scăpat'o de unŭ mare periculŭ! Dér sĕ vedemŭ ce ḑicŭ nedumeriții »patrioțĭ« dela diferitele foi maghiare:

„Ellenzék“, din Clușiu felicită într'unŭ articulŭ întitulatŭ »Végre!« (în fine totușĭ!) pe guvernŭ pentru decisiunea sa, de care acéstă fóiă este cu atâtŭ mai multŭ satisfăcută, cu câtŭ ea a fostŭ cea dintâiu, care înainte cu 5 anĭ a sulevatŭ cestiunea, dacă se mai póte suferí agitațiunea »foilorŭ nebune române și săsescĭ« în contra constituțiunei, a legilorŭ sancționate și a integrității țĕrii?

Ḑece anĭ, ḑice »Ellenzék«, guvernulŭ Tisza c'unŭ ndiferentismŭ de neînțelesŭ a privitŭ la agitațiunile presseii naționalitățilorŭ din Ardealŭ. Décă ministrulŭ de justiția lua mĕsura în contra juriului din Sibiiu mai de multŭ, s'ar fi pututŭ preveni agitațiunei și multorŭ năsdrăvănii trădătóre de patriă. Atuncĭ acésta ordinațiune nicĭ nu s'ar fi presentatŭ într'o culóre atâtŭ de odiósă, ca aceea ce i-o vorŭ da-o acum agitatorii sașĭ și românĭ.

După aceea ḑice, că „esistențele problematice« dela foile române și săsescĭ se vorŭ feri de a atacá pe față mai tare acésta ordinațiune, dér cu atâtŭ mai multŭ vorŭ agitá în secretŭ, acasă la vetrele lorŭ, pe amvonŭ, în scólă și în casine. La acésta se pricepŭ ei, sciu sĕ clevetéscă și sĕ arunce cu tină, dér numai până atuncĭ, până când nu-șĭ temŭ pielea. O, fórte curagioșĭ suntŭ acei domnĭ, dér numai până când au statŭ sub scutulŭ juriului din Sibiiu. Acum însĕ că vorŭ stá sub verdictulŭ juriului din Clușiu putemŭ fi convinșĭ: *nu se vorŭ mai scrie astfelŭ de articulĭ trădătorĭ de patriă....*

„Kolozsvari Közlöny“ se îmbracă în piele de mielŭ și face mai ântêiu filosofiă. Casa aceea, ḑice »K. K.«, în care se ḑice Tatălŭ nostru în două feliurĭ, trebuie sĕ se dărapene... Inima mare a nației maghiare a datŭ naționalitățilorŭ libertate și egalitate; dér nu s'a uitatŭ de o dă la nisce frațĭ séu nu. „Le-amŭ datŭ mâna naționalitățilorŭ și le-amŭ ḑisŭ: sĕ lucrămŭ împreună, sĕ asudămŭ și sĕ murimŭ împreună; de s'ar schimba tóte, dér țéra de o miă de anĭ sĕ rĕmână neschimbată. Pressa naționalitățilorŭ a făcutŭ națiunea nóstră, multŭ însuflețită și multŭ amăgită, cu o ilusiune mai séracă.

„Amŭ fostŭ ajunsŭ acolo încâtŭ n'amŭ mai cutezatŭ a publica în colónele acestei foi estense din „Gazeta“ și din „Tribuna“ pentru că conțineau ațîțărĭ contra societății maghiare până la sânge; mai bine amŭ suprimatŭ mânia și amŭ căutatŭ de a ne gândì pe altă cale cum sĕ-i contrabalansămŭ.

... Viă dér juriulŭ la noi (la Clușiu) și sĕ ne feréscă Dumneḑeu sĕ aducemŭ vre-o judecată nedréptă... dér pe acela, care va turburá pasiunile órbe ale societății, care falsifică tradițiunile, care cutéză a se opune esecutării legilorŭ, care urmăresce aspirațiunĭ ce ducŭ la distrugerea statului — pe acela îlŭ vomŭ condamnà, ér ḑiarulŭ lui îlŭ vomŭ controlá mai departe.»

„Pesti Naplo“ primesce decisiunea ministrului cu unanimă aprobare ḑicêndŭ c'a fostŭ de lipsă. „Sașii sĕ nu mai pronunțe pe viitorŭ verdicte asupra Ungariei, potŭ merge sĕ se plângă Germaniei. Daco-Românii sĕ nu mai aibă în viitorŭ convingerea că Sașii nu-i vorŭ condamná. Sĕ fie sigurĭ că de aci încolo pentru revoluțiune ḑiaristică vorŭ fi închișĭ. Curtea cu jurațĭ din Clușiu va îngriji mai bine de onórea și liniștea cetățenilorŭ și de drepturile și de vaḑa statului pe care Franciscŭ Iosifŭ și Bismarck îlŭ ținŭ de celŭ mai consolidatŭ statŭ în monarchiă. *Ungaria nu e destulŭ de tare ca sĕ supórte libertatea foilorŭ* panslave, daco-române și pangermane. E dreptŭ că ele nu facŭ revoluțiune, dér facŭ propagandă care póte deveni periculósă tocmai când statulŭ maghiarŭ va fi mai multŭ amenințatŭ. Acum celŭ puținŭ guvernulŭ a pusŭ capĕtŭ stărei de lucrurĭ încredințândŭ acestŭ ramŭ alŭ justiției politice cetățenilorŭ conscienţioșĭ ai Clușiului.

„Nemzet“, organulŭ ministrului președinte, ḑice că guvernulŭ a mersŭ cu paciența până la granițele cele mai estreme, dér a vĕḑutŭ că idea de statŭ maghiarŭ nu póte așteptá scutŭ dela cei întunecațĭ de ura de rassă (!) Mĕsura luată în contra juriului din Sibiiu e dictată de consciința, că este *condițiunată de esistența națională maghiară.*

Larma ce o vorŭ face „asupriții“ ne lasă cu totulŭ indiferențĭ, »adaugă »Nemzet«. Ținte multŭ mai înalte avemŭ înaintea nóstră. Din casulŭ acesta potŭ sĕ învĕțe toțĭ, că guvernulŭ maghiarŭ **vrea** și **scie** usa de mijlócele ce-i stau la disposiția.

Deslușirea d-lui Babeșŭ

„Telegrafulŭ Românŭ“ din Sibiiu publică în numĕrulŭ sĕu de Joi o deslușire ce-o primesce dela d. Babeșŭ în afacerea telegramei din „Pester Lloyd“ și „N. fr. Presse“. Ne grăbimŭ a o reproduce reservându-ne a reveni asupra ei în numĕrulŭ viitorŭ. Éta-o:

Sibiiu, 8 Iuliu n. 1885.

Deslușire. — Reflectândŭ la cele publicate în »Telegr. Rom.« Nrulŭ de Sâmbăta trecută, sub rubrica — „Mai nou«; avêndŭ în vedere și depeșa din »Pester Lloyd«, totŭ de aicĭ din Sibiiu, totŭ cu datulŭ din 2 a. c. întocmai ca și cea din »N. fr. Presse«, mĕ simtŭ îndemnatŭ, mai ântêiu de tóte a mulțămi onorabilei Redacțiunĭ, că cu publicarea deodată a caracterisatŭ atâtŭ de bine cuprinsulŭ acelorŭ depeșe de unŭ »curiosum» și de „o mistificare«

Intr'adevĕrŭ, potŭ încredința, că n'amŭ avutŭ aicĭ în Sibiiu nicĭ ocasiune nicĭ motivŭ, de a mĕ esprima în sensulŭ ce mi se insinuă prin depeșile telegrafice din »N. fr. Presse« și din »P. Lloyd«.

Cum putémŭ eu sĕ afirmŭ, că — »ajutorulŭ de statŭ (din cestiune) n'are nicĭ unŭ caracterŭ bisericescŭ«, pre când cunoscutŭ este, că acelŭ ajutorŭ provine din rubrica bugetului țĕrii, ce pururea se votéză — „pentru scopurĭ bisericescĭ?!« Prin urmare cum putémŭ eu sĕ ḑicŭ, că — »la împărțirea acelui ajutorŭ, Regimulŭ are dreptŭ a nu permite nicĭ o ingerință Consistoriului«, când eu ḑilnicŭ mĕ luptŭ pentru susținerea cu rigóre a spiritului și literei constituționalismului nostru bisericescŭ?!

Alta cu totulŭ este, ceeace eu ocasionalminte, în conversaţiunĭ amicalĭ private, am susţinutŭ, şi care prin vre-o greşită cuprindere, séu vre-o glumă neoportună din partea vre ŭnuia, a pututŭ sĕ nască mistificarea. Am susţinutŭ adecă şi susţinŭ, că, dacă odată sinodulŭ archidiecesanŭ voia sĕ fie păstrate, întru ajutorarea clerului lipsitŭ, acele 4000 fl. date de guvernŭ la disposiţiunea Archiepiscopului, nu era oportunŭ, nicĭ a se pronunţa pentru primire, nicĭ a prescrie vr'o condiţiune. Nu pentru primire; căcĭ prin acésta se slăbia valórea séu efectulŭ respingerii celorŭ 20,000; şi nu a prescrie condiţiunile resp. a intona regulativulŭ de la 1861; căcĭ prin acésta putea ba chiar trebuia sĕ provóce împedecarea Archiepiscopului de a conlucra la împărţire cu Consistoriulŭ.

După mine oportunitatea cerea, ca sinodulŭ în cestiunea celorŭ 4000 fl. sĕ se mărginéscă simplu a observa, că fiindŭ ele date directŭ la disposiţiunea Archiepiscopului, ér acesta cunoscêndu'şĭ datorinţa oficiului: Sinodulŭ între împregiurările actualĭ, ce ĭ s'au creatŭ de susŭ, nu se simte îndemnatŭ a se pronunţa specialŭ.

Atâta şi nimicŭ mai multŭ. Şi acésta numai din oportunitate, cu scopŭ de a salva cele 4000 fl. şi libera distribuire a acelora între preoţii sĕracĭ, ce vorŭ merita ajutorulŭ bisericei.

Incheiu rugândŭ pe tóte onoratele foi naţionale, câte vorŭ fi luatŭ notiţă de citatele depeşe străine, sĕ bine voiască a lua notiţă şi de acéstă rectificare din partea mea; totodată esprimându-mĭ profunda durere, că am ajunsŭ, sigurŭ pe basa tristelorŭ esperiinţe din trecutŭ, încâtŭ în nime nu ne mai încredemŭ, încâtŭ Redacţiunĭ naţionale eminente, chiar şi faţă de unŭ omŭ, care de anĭ 40 luptă într'una şi aceeaşĭ direcţiune, pre principii cunoscute inalterabile, cu cea mai rigorósă consecinţă — din incidentulŭ unei secăturĭ de faimă, a unorŭ absurdităţĭ pipăibile, aflară de lipsă a ridica bănuelele şi a pretinde desluşirĭ! desluşirĭ, carĭ în totŭ casulŭ avéu sĕ urmeze, şi carĭ numai din acelŭ motivŭ au întârdiatŭ, căcĭ eramŭ datorŭ a le publica prin acelŭ st. organŭ, carele celŭ dintâiŭ şi dup'a mea părere mai nimeritŭ mi le-a adusŭ la cunoscinţă; ér acestŭ organŭ, din causa intreveniteloŭ sĕrbătorĭ nu a apărutŭ până acuma.

Cu totŭ respectulŭ: V. Babeşŭ.

—o—

SCIRILE DILEI.

Părechea princiară de corónă Rudolfŭ şi Stefania au plecatŭ la esposiţiunea din Anvers.

—0—

»Voinţa Naţională« comunică, că poliţia din Bucurescĭ a arestatŭ pe unŭ individŭ anume Nicolae Teodoranŭ, transilvăneanŭ, contra căruia se află emisŭ unŭ mandatŭ de arestare de parchetulŭ din Braşovŭ.

—0—

Procesulŭ falsificătorilorŭ de banĭ, ce s'a pertractatŭ în Tĕrgu-Murĕşului, s'a terminatŭ condamnându-se: Bartha la 15, Il. Deaky la 13, Alexandru Vilmos juristŭ la 10, Ludvig Szakacs la 14, Michael Ugri la 12, contesa Esther Lazar la 7, Dionys Bernald la 5, femeia Bacso la 5, Paul Kelemen la 6 anĭ închisóre corecţională, ér alţii la pedepse mai micĭ.

—0—

Bóla de gură şi de unghii ce bântuia între vitele cornute din Bodŭ s'a stinsŭ. Nu însĕ şi arsura de splină. Mai din fiecare comună din Ţéra Bârsei se anunţă, că porcii se bolnăvescŭ de aşa anumitele »nodurĭ,« o varietate a arsurei de splină. In Feldióră acéstă bólă s'a ivitŭ şi între vitele cornute, din care causă s'a opritŭ vêndarea lorŭ. Bóla de gură şi de unghii s'a curatŭ prin vaccinarea cu materia veninósă a bólei.

—0—

In Török-Becse s'a desgropatŭ în dilele acestea în adêncime de $1^1/_2$ metru o urnă plină cu monede din timpulŭ lui Constantinŭ II.

—0—

Comitetulŭ Societăţii pentru cultura şi literatura română în Bucovina îşĭ va ţiné Adunarea generală în Cernăuţĭ, Lunĭ în 8/20 Iuliu 1885 la 9 óre diminéţa în localităţile Societăţii. Programulŭ Adunării va fi: 1) Raportulŭ comitetului despre lucrările sale în anulŭ 1884; 2) Raportulŭ Revisorilorŭ despre cercetarea socotelelorŭ anului 1884; 3) Raportulŭ comitetului privitorŭ la modificarea statutelorŭ; 4) Incuviinţarea bugetului Societăţii pe anulŭ 1886; 5) Discursurĭ şi propunerĭ privitóre la interesele Societăţii; 6) Alegerea preşedintelui Societăţii şi a 5 membri ai comitetului; 7) Alegerea Comisiunii de 3 membri spre cercetarea socotelelorŭ anului 1885 şi 1886.

—0—

Unŭ observatorŭ astronomicŭ, cu legătura telegrafică, funcţionéză de câteva dile, dice »V. Naţională,« între Bucurescĭ şi Braşovŭ, sub conducerea d-lui loc.-colonelŭ Căpitănescu dela marele statŭ-maiorŭ. Observaţiunile se facŭ séra când nopţile suntŭ senine, între orele 7 şi 9, precum şi între orele 1 şi 2 după medulŭ nopţii.

—0—

Acelaşĭ diarŭ scrie, că din 97 candidaţĭ ce s'au presentatŭ la esamenulŭ de bacalaureatŭ în acéstă sesiune, 47 au obţinutŭ diploma.

—0—

»Liberalulŭ« din Iaşĭ dela 26 ale curentei scrie: »Reamintimŭ că mâne se sĕrbătoresce cu mare solemnitate 50 ani împliniţĭ dela fundarea primului institutŭ de cultură superióre în capitala Moldovei, de rĕposatulŭ principe Mihailŭ Sturdza-Vodă. Pregătirile făcute de comitetulŭ organisatorŭ suntŭ din cele mai frumóse. Tótă strada Academiei e plantată cu stâlpĭ împodobiţĭ cu bradŭ. şi avêndŭ în vêrfurĭ drapele tricolore. Curtea liceului e transformată într'unŭ măreţŭ chioscŭ improvisatŭ şi excelentŭ împodobitŭ. Arculŭ Academiei, cum şi porţile Mitropoliei, Trei-Sfetitelorŭ, a palatului şi alte diferite locurĭ suntŭ de asemenea pavoazate. Mare parte din profesorii din ţéră au sositŭ deja în oraşulŭ nostru, — iar cu trenulŭ de diseră afluenţa va fi din cele mai marĭ.«

—0—

După o telegramă din Madridŭ, se constată în fiecare di în tótă Spania 1700 de casurĭ de coleră, din care 700 urmate de mórte. Flagelulŭ face marĭ pustiirĭ mai cu sémă în provinciile Valencia şi Murcia.

—0—

»Românulŭ« scrie: „Sâmbătă, 4 Iuliu st. n., s'a ţinutŭ la Paris de către d. Louis Ulbach o conferinţă asupra lui C. A. Rosetti. Vomŭ da cititorilorŭ nostri amĕnunte asupra conferinţei distinsului publicistŭ îndată ce ele ne vorŭ sosi.«

—0—

In şedinţa lunară dela 1 Iuliu n. a comitetului reuniunei archeologice din Deva, profesorulŭ Kun a vorbitŭ »despre purtarea soldaţilorŭ împĕrătescĭ în timpulŭ revoluţiunei lui Horia.« Trebue că i-a »lăudatŭ!«

—0—

In comuna Cocedŭ-Ohaba din comit. Huniădórei, locuitorii românĭ ai statului au desgropatŭ — scrie »H. Z.,« — în nóptea de 20 Iuniu cadavrele ţĕranilorŭ Lazarŭ Dumitru şi Lazarŭ Zeonueţŭ şi le au arsŭ cu spini, fiindcă aceştia pe când erau în viĕţă, arŭ fi vrăjitŭ vitele satului, — dicŭ ţĕranii.

—o—

Unŭ procesŭ criminalŭ în Deva.

Deva, 4 Iuliu n. 1885.

(Urmare şi fine)

Tóte cele enarate — şi alte fapte de asemene natură, — s'au probatŭ parte cu fasiunea dăunaţilorŭ şi a martorilorŭ juraţĭ, parte cu date oficiose şi recunóscerea propriă a primului acusatŭ. E de însemnatŭ, că sub durata ascultării dăunaţilorŭ şi a martorilorŭ, domnişorulŭ Imre scia sĕ pună la fiecare câte-o întrebare capţiósă şi nu odată se espectorà în contra unuia séu a altuia din ei.

Ei bine, va întrebá cineva, cum sĕ póte aceea, ca poporulŭ acela deşteptŭ şi curagiosŭ din părţile Zarandului sĕ sufere atâta timpŭ nedreptăţile şi impertinenţele unui têněrŭ îmbuibatŭ, ca Baternai Imre?

La întrebarea acésta s'ar puté rĕspunde multe, fórte multe, eu însĕ voiu însemná numai atâta, că la unŭ casŭ de rĕsbunare séu opunere cuvenită, e mai multŭ ca sigurŭ, că nu Baternai Imre, ci póte sate întregĭ, ba póte întregŭ ţinutulŭ ar fi fostŭ condamnatŭ şi pedepsitŭ, ér domnişorulŭ ar fi trecutŭ, — precum vomŭ vedé la vale, că voia sĕ tréca — de martirŭ politicŭ şi naţionalŭ.

Trăimŭ în dile grele şi poporulŭ românŭ are mulţi duşmanĭ. Acésta se pare, că o înţelegŭ şi cei maltrataţĭ — apoi mai adaugeţĭ şi frica ce s'a băgatŭ în ţĕranii noştri, totŭ şi mai cu sémă prin tirănuţĭ de calibrulŭ lui Baternai Imre, şi când acolo la rĕsplaţă, totŭ bieţii persecutaţĭ au suferitŭ consecinţele funeste.

Mĕ veţĭ întrebá acum, că ce a disŭ primulŭ acusatŭ la tóte acusele ridicate contra lui? Multe şi interesante.

Relativŭ la omorŭ, — în contradicere cu fasiunea dată înaintea judelui învestigatorŭ, — susţinea, că a fostŭ bétŭ şi că prin urmare nu-şĭ aduce aminte, ce atuncĭ ce a făcutŭ; — se mai escusá, că ar fi fostŭ în apĕrare şi póte atuncĭ sĕ fi împunsŭ pe ţiganŭ; ér apĕrătorulŭ lui voia sĕ demonstreze posibilitatea, că bietulŭ ţiganŭ a fostŭ împinsŭ de alţii în cuţitulŭ acusatului.

Suntŭ interesante şi motivele lui aduse relativŭ la faptulŭ apĕrării sale. Primulŭ acusatŭ adecă dice, că a trebuitŭ sĕ se apere, fiind-că Românii adunaţĭ în aceea crişmă îi suntŭ duşmanĭ naţionalĭ şi au voitŭ sĕ-lŭ omóre, deci elŭ a trebuitŭ sĕ se apere, — omorândŭ unŭ ţiganŭ. In scurtŭ, elŭ se simte nevinovatŭ şi crede, că va fi absolvitŭ de acéstă crimă.

Frângerea mânei lui Ionŭ Circa a Iónei — dicea domnişorulŭ — încă se póte atribui apĕrării şi impregiurării că a fostŭ bétŭ, — totŭ aşa şi celelalte vătămărĭ mai grele şi mai uşóre. Maltratările comise — dicea mai departe — nu i se potŭ imputá ca fapte criminale, fiindcă Românii suntŭ fórte proştĭ, fórte blăstĕmaţĭ şi leneşĭ, decĭ a fostŭ necesitatŭ şi a fostŭ chiarŭ în dreptŭ a-i sili, sĕ-şĭ împlinéscă datoria, ce o au faţă de guvernŭ şi patria maghiară. „A trebuitŭ sĕ-i păzescŭ — dicea — nóptea cu gendarmii, ca sĕ nu fugă şi sĕ fiă a doua di toţĭ la lucru, că facerea drumului era fórte presantă; — am esecuatŭ nóptea, — se apĕrà mai departe, — că diua îşĭ ascundeau vitele şi nu avémŭ de unde scóte ţĕrii, ceea ce e alŭ ţĕrii, decĭ a trebuitŭ sĕ-i pândescŭ nóptea, ca pe nisce hoţĭ, sĕ potŭ efeptuì esecuţiunea cu efectŭ. Da, am bătutŭ pe unulŭ şi pe altulŭ, că nu voia sĕ lucre, şi am împuşcatŭ cânii, căcĭ mĕ infestau şi făceau atenţĭ pe privaricatorĭ.“

Apoi într'unŭ tonŭ pateticŭ a esplicatŭ tribunalului, cum hoţii de Românĭ au usurpatŭ anĭ întregĭ pădurile erariale, pe când procesulŭ de proprietate abia numai acuma le-au intentatŭ. „Mi-am ţinutŭ decĭ de datoriă patriotică — dicea primulŭ acusatŭ — a face sfirşitŭ abusurilorŭ şi tâlhăriilorŭ, însuflândŭ grózá şi terórе în hoţi şi usurpatorĭ. Cu băiatulŭ acela am glumitŭ, asemenea şi cu jidanii fricoşĭ. Dacă mi-a datŭ cineva de mâncare şi de bĕutŭ, am primitŭ, dér nu mĭ aducŭ aminte sĕ

FOILETONŬ.

Frumósa cu inima de ghiaţă.

(Din Basmele de şedĕtóre. Catulle Mendès).

I.

Intr'o împĕrăţiă trăia într'o vreme o domnişóră aşa de frumósă, încâtŭ tótă lumea spunea că nu se vĕduse altă mai frumósă sub sóre. Dar ce folosŭ că era frumósă, décă nu voia sĕ iubéscă pe nimenĭ! Cu tóte rugăciunile părinţilorŭ, dênsa respingea cu dispreţŭ pe toţĭ câţĭ o cereau. Când veneau la curte nepoţĭ orĭ feciorĭ de împĕraţĭ ca sĕ-i céră mâna, ea nicĭ că se micşora sĕ se uite la dênşii, orĭ câtŭ de tinerĭ şi frumoşĭ arŭ fi fostŭ; îşĭ întorcea capulŭ dinspre ei cu dispreţŭ. „Sciam eu bine, că nu merită atâta ostenélă, ca sĕ mĕ cheme din odaia mea,« — dicea dênsa.

In sfirşitŭ, din pricina rĕcelii ce arăta dênsa în orĭ-ce vreme, domniţa asta fusese poreclită „Frumósa cu inima de ghiaţă.« De surda îi totŭ dicea doica ei, — o femeiă bĕtrênă şi bună, care scia multe, — cu lacrimile în ochĭ: „Ia séma ce facĭ, fata mea! Nu e cinste ca sĕ rĕspundĭ cu vorbe rele ómenilorŭ, carĭ ne iubescŭ din tótă inima lorŭ. Ce felŭ! între toţĭ tinerii aceia atâta de frumoşĭ, aşa de frumosŭ îmbrăcaţĭ, carĭ ardŭ de dorulŭ de a te luá de nevastă, nu e nicĭ unulŭ pentru care sĕ simţĭ iubire? Ia séma, îţĭ spunŭ; ursitorile, care ţi-au datŭ frumuseţea asta nespusă, orŭ sĕ se supere într'o di, dacă te-ai arăta totŭ aşa de sgârcită pentru frumseţea ta; trebue sĕ mĕsorĭ pomana cu bogăţia. Ce ai sĕ te facĭ, copila mea, dacă ursitorile tale, care te-au înzestratŭ astfelŭ, s'orŭ supĕra vĕdêndu-te atâtŭ de nepăsătóre, şi te-orŭ lăsa în voia altorŭ ursitóre care se bucură orĭ când facŭ rĕu, şi se învirtescŭ neîncetatŭ, cu gândurĭ rele, împrejurulŭ domniţelorŭ frumóse?«

Frumósa cu inima de ghiaţă nu ţinea nicĭ o socotélă de sfaturile acestea bune; da din umerĭ, se uita într'o oglindă şi asta'i era de ajunsŭ. Ér împĕratulŭ şi împĕrătésa erau mai mâhniţĭ de câtŭ îşĭ póte închipuí cineva, vĕdêndŭ nepăsarea încăpăţinată a fetei lorŭ. Intr'o di gândiră că-i blăstămase ursita; d'aceea puseră pristavĭ sĕ strige prin tóte ţĕrile din lume, că vorŭ da pre domniţa de nevastă aceluia, care o va scăpa de sorţu ei celŭ rĕu.

II.

Totŭ în vremea acésta, într'o pădure mare, trăia unŭ pădurarŭ, hîdosŭ, pocitŭ şi schiopŭ din pricina cocóşei, care îngrozise totŭ ţinutulŭ, pentru că, mai adeseorĭ, nu se mărginea numai sĕ îngrijéscă de pădure, ci, ascunsŭ în câte-o mâncătură de păraie, aştepta, cu barda ridicată, pe omulŭ care trecea fără sfială, şi-i tăia gâtulŭ, totŭ cu atâta isteţime ca şi celŭ mai bunŭ călĕu. Pe urmă, scotocea pe mortŭ, şi cu banii ce-i găsea prin buzunare, cumpĕra merinde şi vinŭ cu care se îndopa în bordeiulŭ lui tipăndŭ de bucuriă. Aşa că omulŭ ĕsta blĕstĕmatŭ fù mai mulţumitŭ de câtŭ mulţĭ ómenĭ cinstiţĭ, câtă vreme trecură călĕtorĭ prin pădurea lui. Dar într'o di se împănă lumea de omorurile ce se sĕvĕrşau acolo şi mulţĭ ómenĭ fórte îndrăzneţĭ o ocoleau pe departe mai bucurosŭ, de câtŭ sĕ-şĭ lase ósele în pădurea ceea. Pădurarului începù a-i merge rĕu. Trăì elŭ cum putù câteva dile cu ce-i mai rĕmăsese, rodêndŭ ósele, scurgêndŭ în céşcă sticlele pe care nu le golise de totŭ. Slabă mângâiere pentru unul care avea dar unŭ mâncăciosŭ şi unŭ beţivŭ ca elŭ. Asprimea iernei însĕ ilŭ nenorocì şi mai multŭ. Murea de frigŭ şi de fóme în bordeiulŭ sĕu, în care bătea vêntulŭ şi în care intrau fulgii de zăpadă; câtŭ despre aceea că sĕ céră de pomană dela săteni din satulŭ celŭ mai apropiatŭ, nicĭ vorbă putea sĕ fie, pentru că tótă lumea ilŭ ura. Póte că vĕ diceţĭ în gândŭ dumneavóstră: »Dar pentru ce nu-şĭ făcea focŭ cu surcele şi uscăturĭ?« Dar cum era sĕ-şĭ facă focŭ, când şi lemnele şi frundele chiar erau îngheţate tunŭ! Asemenea îşĭ póte închipui ori cine, că o voinţă necunoscută vrea negreşitŭ sĕ-lŭ pedepsescă şi d'aceea nicĭ foculŭ nu i se aprindea. Cum-cum, pădurarulŭ rele dile şi mai rele nopţĭ trăia lângă bordeiu'i golŭ; dacă nu l'ai fi sciutŭ câtŭ era de ticălosŭ, l'ai fi plânsŭ vĕdêndu-lŭ uscatŭ şi tremurândŭ de frigŭ. Cu tótea acestea îi fù cui-va milă de dênsulŭ. Şi anume unei ursitorĭ rele, pe care o chema Melandrina. Ca uneia căreia îi plăcea sĕ facă rĕu, era firescŭ ca sĕ-i placă şi ómenii carĭ făceau rĕu.

Intr'o nópte, dar, pe când elŭ se văiera mai tare, clănţănindu-i dinţii, cu unghiile degerate, şi când şi-ar fi vêndutŭ şi sufletulŭ — care, dreptŭ vorbindŭ nu prea ţuia mare lucru, — pentru o flăcăraiĕ de viţă uscată, Melandrina i-se arătă, eşindŭ de sub pămêntŭ; nu era frumósă şi bălană cu cununĭ de florĭ prin pĕrŭ, nu purta rochiă de mătase cusută cu petri scumpe; ci era urîtă

primitŭ în cinste dela cineva, căcĭ sunt cu multŭ mai ambițiosŭ decâtŭ sĕ primescŭ cinsturĭ.“

Vorbă scurtă, domnișorulŭ Imre e mielulŭ lui Sângiorgiu și ar merita și premiu, avênd atâtea merite patriotice.

După ascultarea dăunaț'lorŭ și a martorilorŭ, s'au cetitŭ actele recerute și atestatele de moralitate Domnișorulŭ Batermai — după atestatele cetite, — a mai fostŭ judecatŭ în mai multe rêndurĭ cu arestŭ. cu amende bănescĭ ș. a. Adecă și atestatele morale în contra lui.

Terminându-se procedura de documentare, s'a datŭ cuvêntulŭ acusatorului publicŭ.

Subprocurorulŭ, — care în decursulŭ pertractării declară francŭ, că nu înțelege nicĭ unŭ cuvêntŭ, din ceea ce ḑicŭ martorii, fiindcă d-sa nu scie limba română de locŭ — a recitatŭ motivele din actulŭ de acusațiune, făcêndŭ icĭ colea câte unŭ adausŭ, apoi propuse, ca primulŭ acusatŭ sĕ fiă judecatŭ la 12 anĭ temniță grea ș. c.

Mărturisimŭ sincerŭ, că amŭ fi așteptatŭ, nu dela d. subprocurorŭ, ci dela d. procurorŭ, ca la unŭ casŭ celebru ca și cum a fostŭ acesta sĕ vină însușĭ d-sa, ca unulŭ care cunósce relațiunile de aicĭ și ca Românŭ cunósce bine limba părților și atuncĭ acusa încă ar fi fostŭ cu dreptŭ cuvêntŭ mai demnă de chiămarea procurorilorŭ, de cum a fostŭ cu acéstă ocasiune.

Apĕrătorulŭ primului acusatŭ s'a silitŭ a dovedí mancitatea investigațiunei, făcêndŭ grele imputărĭ chiar tribunalului, — apoi tacsà de lașĭ pe dăunațĭ și martorĭ și declară, că d-sa e convinsŭ despre nevinovăția clientului sĕu, decĭ a cerutŭ sĕ fie absolvitŭ.

E de însemnatŭ, că d. apĕrătorŭ alŭ primului acusatŭ încă nu scie nimicŭ românesce, decĭ, — întocmai ca popa celŭ reformatŭ, în procesulŭ de agitare contra Drului A. Tincu, — nu a pututŭ sci, ce au ḑisŭ martorii și dăunații, ci numai din gesturile lorŭ a pututŭ sĕ deducă, că ei apasă pe clientulŭ sĕu.

Asemenea nu scie românesce notarulŭ ședinței, ér unulŭ dintre judecătorĭ încă scie écă așa, ca de pomană. Va sĕ ḑică lumină și înțelegere juridică — constituțională maghiară.

Dupĕ terminarea pledărilorŭ, președintele întrébă pe primulŭ acusatŭ, décă mai are sĕ ḑică ceva afară de cele ḑise de apĕrătorulŭ sĕu.

La acéstă întrebare domnișorulŭ se ridică de pe banca acusaților, și luându'șĭ o atitudine oratorică și unŭ aerŭ serbătorescŭ, declamă cam următórele:

»Onoratŭ Tribunalŭ! Este lucru vechiu și bine sciutŭ, că Maghiarii din Zarandŭ nu au fostŭ bine vĕḑuțĭ de Românĭ nicĭ odată. Dovadă ne este istoria. Așa și eu, ca maghiarŭ și ca oficiantŭ, orĭ unde mĕ ducémŭ eramŭ rĕu primitŭ de către Romanĭ. Fórte naturalŭ, căcĭ mĕ presentam acușĭ ca esecutorŭ, acușĭ ca pădurarŭ și acușĭ ca adjunctŭ notarialŭ, va sĕ ḑică totŭ în posturĭ ce nu placŭ poporului prostŭ, și pentru carĭ posturĭ prostimea nutresce o ură ne 'mpăcată, de órece crede că purtătorii acelorŭ posturĭ îi restrângŭ drepturile sale închipuite.

»Ura acésta au mai ațițat'o și au nutrit'o mai cu sémă popii românescĭ, carĭ totodată suntŭ mângăietorii, advocații, vrăjitorii și belitorii poporului. Dintre acei preoțĭ se află câțĭva și aicĭ. Sub decursulŭ pertractării ei instruiau martorii și dăunații cum sĕ mĕ pérḑă pe mine. Ca unulŭ, care cunoscŭ fórte bine poporulŭ din Zarandŭ, a trebuitŭ sĕ pășescŭ cu tótă energia și sĕ 'mĭ dau silința a curma abusurile și prevaricările ce se făcéu în dauna statului. Acéstă pășire energică a genatŭ pe pĕcătoșĭ și 'i-a îndemnatŭ sĕ mĕ pérdă, séu celŭ puținŭ sĕ mĕ răpéscă de unica mea comóră: de omenia mea.

»Afară de aceste, eu ca bunŭ patriotŭ m'amŭ vîrîtŭ în conferințele lorŭ antipatriotice și i-am împrăștiatŭ când voiau sĕ țină comploturĭ și astfelŭ am zădărnicitŭ multe planurĭ periculóse de ale lorŭ, fără ca sĕ am témă că mĕ vorŭ bate. Apoi ca sĕ-șĭ capete pĕcătoșii și rĕsplată, am făcutŭ mai multe arĕtărĭ criminale pentru fapte antipatriotice. Dovédă îmĭ suntŭ cercetările în curgere și deliberate.

Étă pentru ce Românii din Zarandŭ n'au încetatŭ a mĕ persecuta și au întrigatŭ pănă am ajunsŭ aicĭ. Mĕ urĕscŭ Românii și pentru aceea, pentru că eu la alegerile din urmă am lucratŭ pentru candidatulŭ guvernului. Câtŭ suntŭ Maghiarii de persecutațĭ de către Românii din Zarandŭ, dovedesce și împregiurarea, că la alegerile din urmă s'a alesŭ unŭ deputatŭ cu programŭ anticonstituționalŭ. Martorii și dăunații decĭ suntŭ predomnițĭ de ura națională, prin urmare fasiunile lorŭ nu suntŭ de a se lua ca dovedĭ acceptabile.«

Care va sĕ ḑică domnișorulŭ Imre voia sĕ trécă și de martirŭ naționalŭ maghiarŭ!

Ce sĕ vĕ mai spunŭ?

Președintele și toțĭ cei de față amuțiră pe unŭ momentŭ de atâta obrăznicià.

Finindu-șĭ domnișorulŭ orația, președintele îlŭ întrebà cu ironiă décă a spusŭ totŭ și nu mai are ceva de ḑisŭ, apoi adaugă: »Bine ți-ai învĕțatŭ dicția.«

Intre aceste apĕrătorulŭ acusatului alŭ doilea, cerêndŭ cuvêntulŭ și protestândŭ contra espectorațiunilorŭ primului acusatŭ, a rugatŭ pe presidiu, ca sĕ nu mai permită, ca acusatulŭ sĕ se foloséscă de asemenĭ terminĭ carĭ nu suntŭ nicĭ de apĕrare nicĭ de bunăcuviință.

Din partea procurorului nu s'a făcutŭ nicĭ o obiecțiune. Indrumându-se primulŭ acusatŭ la ordine tribunalulŭ s'a retrasŭ pentru a aduce sentința.

După améḑĭ s'a publicatŭ sentința, după care primulŭ acusatŭ s'a judecatŭ la 4 anĭ temniță și c. l. Ceilalțĭ acusațĭ s'au absolvitŭ.

In contra sentinței s'a făcutŭ recursŭ.

Cassin.

—○—

SCIRĬ TELEGRAFICE.

(Serv. part. alŭ »Gaz. Trans.«)

BUDAPESTA, 10 Iuliu. — Erĭ după améḑĭ s'a vĕrsatŭ asupra capitalei o plóiă torențială, care a causatŭ în mai multe locurĭ stricăciunĭ. Mulțime de localitățĭ suterane, mai alesŭ în suburbii au fostŭ inundate, locuitorii au trebuitŭ sĕ părăséscă casele. Și esposițiunea a suferitŭ pagube, mai alesŭ plantațiunile de acolo. In mai multe pavilióne a întratŭ apa. Ajutorulŭ grabnicŭ însĕ au pusŭ stavilă pagubelorŭ, ce puteau sĕ fie enorme.

TIMIȘÓRA, 10 Iuliu. — Camera comercială în adunarea ei plenară s'a pronunțatŭ în contra tractatului de vamă cu România și în contra importului liberŭ de vamă alŭ grânelorŭ române, prin care se păgubesce multŭ economia rurală a Ungariei. Și atitudinea observatŭ de anĭ din partea României, care violéza mereu tractatulŭ, ar vorbi în contra încheiărei unei convențiunĭ cu România.

TIMIȘÓRA, 10 Iuliu. — Rîurile Timișŭ, Bega au eșitŭ din alvia lorŭ inundândŭ câmpurile sĕmĕnate într'o mare estindere.

PARIS, 10 Iuliu. — Guvernulŭ desminte, că în departamentulŭ Aube s'ar fi ivitŭ casurĭ de colеră.

BRUXELA, 10 Iuliu. — In localulŭ redacțiunei organului anarchistŭ „Ni Dieu, ni maître“ s'au făcutŭ o perchisițiune domiciliară. Manuscriptele s'au confiscatŭ, 14 persóne au fostŭ arestate.

—○—

DIVERSE.

Presența de spiritŭ a unui ambasadorŭ. — Inainte era datina în comunicațiunea diplomatică, ca unŭ ambasadorŭ acreditatŭ la vre-o curte streină, cu ocasiunea audienței ce i se da de monarchŭ la îmânarea scrisorilorŭ creditive, sĕ adreseze monarchului discursulŭ în limba țerii sale, chiarŭ dacă pricepea séu nu vr'unulŭ din auditorĭ unŭ cuvêntŭ măcarŭ. In acéstă situațiune se afla și cunoscutulŭ conte Königsmark, ambasadorŭ șvedianŭ la curtea Tuilerielorŭ, când avù sĕ înmâneze regelui Ludovicŭ XIV creditivele sale. Elŭ ținù așadară sĕrbătorésculŭ sĕu discursŭ în limba șvediană, dar avù nenorocirea ca tocmai în mijloculŭ discursului sĕ'lŭ părăséscă deodată memoria. Era unŭ grozavŭ momentŭ pentru elŭ; totușĭ presența sa de spiritŭ, care era mai mare ca memoria sa, îlŭ scóse la momentŭ din perplesitate. Fără sĕ se mai gândéscă o clipă măcarŭ, convinsŭ că dintre Francesii de față nicĭ unulŭ nu pricepe unŭ cuvêntŭ șvedianŭ, continuà a vorbì fără frică, se'nțelege nu discursulŭ sĕu, ci, făcêndŭ închinăciunĭ până la pămêntŭ regelui, ḑise mai ântêiu „Tatălŭ nostru‘, șvedianŭ, apoi „Credeulŭ“ și, fiindcă era timpulŭ sĕ finéscă, încheià cu o rugăciune de mésă, și mai alesŭ cea din urmă cu gesticulațiunĭ pline de reverență arătândŭ către tronŭ. Curtea francesă primì întregŭ discursulŭ cu multŭ interesŭ, ér regele rĕspunse fórte grațiosŭ. Cavalerii ambasadei șvediane însĕ abia cu mare greutate îșĭ putură păstra seriositatea în timpulŭ acestei strălucite dovedĭ de presență de spiritŭ a ambasadorului lorŭ.

Unŭ domnŭ cu „turnură.“ — Se scrie din Stuttgart: In ḑilele acestea se preumbla unŭ domnŭ, îmbrăcatŭ după prescripția d-rului Iäger, maiestaticŭ dealungulŭ stradelorŭ, care avea la spate sub pulpanele rocului (jachetei) o »turnură«, după cum obicĭnuiescŭ în timpulŭ de față sĕ pórte damele. O mulțime mare de ómenĭ se adunaseră împrejurulŭ batjocoritorului; domniĭ rîdeau de caraghioslîculŭ acesta și strigau bravo, pe când damele cu strigăte tarĭ, nu găsiau cuvinte destule, ca sĕ-șĭ arĕte indignarea cea mare. In fine se amestecà unŭ polițistŭ în afacere, din causa larmei totŭ mai mare, și întrebà pe acel domnŭ, cum vine la unŭ portŭ așa de deosebitŭ, care provócă atâta scandalŭ și în cerculŭ damelorŭ atâta indignațiune. Domnulŭ rĕspunse fórte scurtŭ, că elŭ póte sĕ se pórte cum voesce. Acestŭ portŭ, cum se póte observa la dame, este acum modernŭ și de aceea sĕ'lŭ slăbéscă cu amesteculŭ sĕu în acéstă cestiune. Polițistulŭ vĕḑù bine, că domnulŭ avea dreptate, și îlŭ lăsà nesupăratŭ sĕ-șĭ urmeze calea, pe când scandalulŭ se continua. Când însĕ o damă cu o »turnură« mare îi aruncà în trécĕtŭ cuvintele: „Ce blăstămatŭ!“ se întórse domnulŭ după damă și îi ḑise cu tótă seriositatea: „Tocmai la d-ta am vĕḑutŭ acéstă modă!“ și îșĭ căută mai departe de drumŭ.

O operațiune de ochĭ interesantă. — In ḑilele acestea a făcutŭ Dr. Pflüger din Berna o operațiune de ochĭ interesantă. Până acum se credea că este imposibilŭ, ca prin operațiune sĕ se pótă reda vederea ochilorŭ. D-rului Pflüger i s'a adusŭ unŭ băiatŭ de 15 anĭ orbŭ din nascere, și doctorulŭ a constatatŭ, că nervulŭ de vedere nu este paralisatŭ, ci o altă pedecă face vederea imposibilă. Se spera că, dacă piedeca va fi înlăturată, și puterea de vedere va revenì. Operațiunea s'a făcutŭ Când i se luà legătura dela ochĭ, orbulŭ începù sĕ véḑă. Negreșitŭ, că nu are nicĭ o noțiune de ființele, de raporturile și depărtările lucrurilorŭ, ce i se arată. Așa de ex. Dr. Pflüger îi întinse mâna, pe care orbulŭ o strânse și o pipăì de mai multe orĭ, dar nu scia ce este, I se puseră înainte sora sa și unŭ domnŭ și îlŭ întrebară, care e femeia și care e bărbatulŭ. Elŭ nimerì bine. Când însĕ i se luà diaconesei căița (boneta) cea albă, și bărbatului i se legà la capŭ o batistă albă, atuncĭ bărbatulŭ fù luatŭ dreptŭ femeiă. Își póte închipuì cineva bucuria sĕrmanului omŭ, care se vĕḑù deodată stăpânŭ pe vederea ochilorŭ.

Editorŭ: Iacobŭ Mureșianu.
Redactorŭ responsabilŭ: Dr. Aurel Mureșianu.

plешuvă, cocoșată, zdrențărósă și ea ca o sărăciă, ai fi luat'o dreptŭ o cerșetóre dupĕ drumurĭ; pentru că, fiindŭ rea, nu póte sĕ fie frumósă, chiar d'ar fi o zînă.

— »Nu-țĭ pierde nădejdea, omule; eu vreau sĕ te ajutŭ. Vino după mine,« îi ḑise dênsa.

Se cam mirà elŭ de vedenia asta; cu tóte acestea plecà după Melandrina pănă la o rariște unde se vedeau grămeḑĭ de zăpadă.

— »Acum, ațiță focŭ! îi ḑise dênsa.

— »O! dómnă, apoi zăpada nu arde!«

— »Te înșelĭ, omule. Écă, ia nuiaua asta de cornŭ, pe care am adus'o pentru tine; n'ai decâtŭ sĕ atingĭ cu ea o grămadă de acestea albele, pentru ca sĕ ai foculŭ celŭ mai frumosŭ din câte s'au vĕḑutŭ vre-odată.«

Făcù cum i-se poruncise. Judecațĭ singurĭ câtŭ se mirà elŭ de tare! Abia atinse nuiaua de zăpadă, și zăpada începù sĕ arḑă ca și cum ar fi fostŭ nu néuă, ci bumbacŭ; așa că tótă rariștea se luminà. Din clipa asta, pădurarulŭ, deși era nemâncatŭ, celŭ puținŭ numai simțí frigulŭ, pentru că aduna zăpadă orĭ în bordeiu orĭ în drum, și cum o atingea cu nuiaua fermecată, pe care i-o dĕduse Melandrina, cum s'aprindea și da căldură.

III.

Câteva ḑile după întêmplarea acésta, era fierbere mare în orașulŭ în care era capitala împĕrăției vecine. Curtea palatului era plină de lâncerĭ. Cu deosebire însĕ în sala tronului era mișcare mare: prinții cei mai puternicĭ depp pămêntŭ, cu o mulțime de alțĭ tinerĭ, sĕ întâlniseră acolo ca sĕ cerce, într'o luptă de curte, sĕ îmóie în sfêrșitŭ pe Frumósa cu inima de ghiață. Nepotulŭ împĕratului din Trebizonda îngenunchiă pe unŭ piciorŭ înaintea ei și ḑise:

— „Comandŭ peste mai mulțĭ ómenĭ armațĭ decâtŭ suntŭ frunḑe în tóte pădurile, și în lăḑile mele am mai multe mărgăritare decâtŭ suntŭ stele pe cerŭ. Vrei, o! domniță, sĕ împĕrățeștĭ peste popórele mele și sĕ te împodobescĭ cu mărgăritarele mele?“

— „Ce a ḑisŭ elŭ?“ întrebà domnița.

Pe urmă venì rêndulŭ sĕ îngenunche feciorulŭ împêratului din Mataquin. Elŭ ḑise:

— „De și suntŭ tênĕrŭ încă, amŭ biruitŭ în lupte pe cei mai vitejĭ rĕsboinicĭ, și cu o singură lovitură de sabiă am tăiatŭ cele o sută de capete ale unui bălaurŭ care mânca pe toțĭ pruncii nou născuțĭ și pe tóte feciórele din împĕrăția mea. O! domniță, vréi sĕ împarțĭ cu mine fala mea, care are sĕ créscă și mai tare?«

— »A vorbitŭ așa de încetŭ, încâtŭ nicĭ nu l'am auḑitŭ,« — ḑise domnița.

Și alțĭ prințĭ, după moștenitorulŭ Trebizondei și după moștenitorulŭ împĕratului din Mataquin, îșĭ lăudară puterea, bogăția și fala. Veniră pe urmă. închinându-se cu vorbe dulcĭ, poețĭ, carĭ cântau cu ghitara ca nisce serafimĭ cu harpa; cavalerĭ, carĭ apĕraseră onórea damelorŭ în luptele cele mai primejdióse; veniră și pagi, tremurândŭ, rumenĭ de rușine, a cărorŭ buze tremurau de speranța unei sărutări.

Dar frumósa cu inima de ghiață întreba:

— »Ce vorŭ toțĭ ómenii aceia? Sĕ-i róge sĕ iasă d'aci, nu potŭ sĕ le mai suferŭ multă vreme flecăriile lorŭ și vreau sĕ rĕmânŭ singură câtŭ mai curêndŭ, ca sĕ mĕ uitŭ în oglindă.«

— »Ah! fata mea! fata mea! feresce-te sĕ nu superĭ ursitorile, care te-au înzestratŭ,« —îi ḑicea biata doică.

Atuncĭ pășì spre dênsa unŭ bădăranŭ, hîdosŭ, pocitŭ, șchiopŭ din pricină că cocóșa din spate-i era prea mare. Curtezanii, carĭ ședeau la piciórele tronului, voiră sĕ-lŭ gonéscă, rîḑêndŭ de țĕranulŭ acesta, care sĕ amesteca sĕ pretinḑă mâna unei fete de împĕratŭ. Elŭ însĕ sĕ apropiă mereu, și cu o nuia, pe care o avea în mână, atinse peptarulŭ nepăsătórei copile.

— »Ah! câtŭ îlŭ iubescŭ!« ḑise ea, simțindŭ că îi s'aprinde tótă firea și că se topesce de dragŭ.

Inchipuiți-vĕ ce mișcare se făcù! Dar unŭ împĕratŭ n'are decâtŭ cuvêntulŭ lui! Tatălŭ domniței trebuì s'o lase sĕ se ducă cu rĕutăciosulŭ pădurarŭ spre pădurea ponosită. Acolo trăì dênsa fórte nenorocită, pentru că iubirea ei nu o orbea într'atâtŭ, încâtŭ sĕ nu vaḑă câtŭ era de vrednicŭ celŭ pe care'lŭ iubea; și asta fù pedépsa Frumósei cu inima de ghiață.

Traducere de

I. S. Spartali.

—○—

Cursulŭ la bursa de Viena

din 9 Iuliu st. n. 1885.

Rentă de aurŭ 4%	98 60
Rentă de hârtiă 5%	97.65
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare	148 50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (1-ma emisiune)	98.60
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (2-a emisiune)	123.50
Amortisarea datoriei căilorŭ ferate de ostŭ ung. (3-a emisiune)	108.50
Bonurĭ rurale ungare	102.50
Bonurĭ cu cl. de sortare	1C1.75
Bonurĭ rurale Banat-Timişŭ	101.75
Bonurĭ cu cl. de sortare	101.75
Bonurĭ rurale transilvane	101.25
Bonurĭ croato-slavone	102.—
Despăgubire p. dijma de vinŭ ung.	98 25
Imprumutulŭ cu premiu ung.	118 25
Losurile pentru regularea Tisei şi Segedinului	119 80
Renta de hărtiă austriacă	82.75
Renta de arg. austr.	83.15
Renta de aurŭ austr.	109 —
Losurile din 1860	139 50
Acţiunile băncel austro-ungare	873 —
Act. băncel de creditŭ ung.	289 75
Act. băncel de creditŭ austr.	285.80
Argintulŭ —.— Galbinĭ împărătescĭ	5.89
Napoleon-d'orĭ	9.87½
Mărcĭ 100 împ. germ.	61.10
Londra 10 Livres sterlinge	124.60

Bursa de Bucurescĭ.

Cota oficială dela ?6 Iuniu st. v. 1885.

	Cump.	vênd.
Renta română (5%)	89	90
Renta rom. amort. (5%)	93	94
» convert. (6%)	88½	89½
Împr. oraş. Buc. (20 fr.)	30	32
Credit fonc. rural (7%)	101	102
» „ „ (5%)	85½	86½
» » urban (7%)	99½	1C0½
» » » (6%)	91	?2
» » » (5%)	83	84
Banca naţională a României	1270	1280
Ac. de asig. Dacia-Rom.		
« » » Naţională		
Aurŭ	9¼	10½
Bancnote austriace contra aurŭ	2.03	2.05

Cursulu pieţei Braşovŭ

din 10 Iuliu st. n 1885.

Bancnote românescĭ	Cump.	8.90	Vend.	8.93
Argint românesc	»	8 80	»	8.85
Napoleon-d'orĭ	»	9.84	»	9.86
Lire turcescĭ	»	11.15	»	11.20
Imperialĭ	»	10.10	»	10.15
Galbenĭ	»	5.84	»	5.87
Scrisurile fonc. »Albina«	»	100.50	»	101.—
Ruble Rusescĭ	»	123.50	„	124.5
Discontulŭ	»	7—10 % pe anŭ.		

Numere singuratice din „Gazeta Transilvaniei“ se potŭ cumpĕra în tutungeria lui I. Gross.

Mersulŭ trenuriloru

pe linia Predealŭ-Budapesta şi pe linia Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta a călei ferate orientale de statŭ reg. ung.

Predealŭ-Budapesta

	Trenŭ de ersóne	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Bucurescĭ	—	5·00	7.45	—
Predealŭ (	—	9 45	12.50	—
(	—	9.47	1.09	—
Timişŭ	—	10.11	1.40	—
Braşovŭ (	—	10.44	2.27	—
(	6.22	10,51	2.55	—
Feldióra	7.01	11.18	3.38	—
Apatia	7.33	11.36	4.17	—
Agostonfalva	8.01	11.51	4.47	—
Homorodŭ	8.45	12.23	5.42	—
Haşfaleu	10.10	1.19	7.37	—
Sighişóra (	10.29	1.30	8.01	—
(	10.39	1.37	8.21	—
Elisabetopole	11.19	2.05	9.05	—
Mediaşŭ	11.54	2.25	9.45	—
Copsa mică	12 12	2.36	10.02	—
Micăsasa	12.56	—	6.20	—
Blaşiu	1.30	3.13	6.59	—
Crăciunelŭ	1.45	—	7.15	—
Teiuşŭ	2.11	3.40	7.43	—
Aiudŭ	2.55	4.01	8.29	—
Vinţulŭ de susŭ	3.17	—	8.55	—
Uióra	3.24	—	9.04	—
Cucerdea	3.31	4.24	9 12	—
Ghirisŭ	4.09	4.49	10 23	—
Apahida	5.36	—	12.32	—
Cluşiu (	5 56	5 58	12.59	—
(	6.08	6.08	—	8.00
Nedeşdu	6.29	—	—	8.33
Ghirbĕu	6.45	—	—	8.59
Aghirişŭ	7.00	—	—	9.34
Stana	7.26	—	—	10.16
Huiedină	7.48	7.14	—	11.04
Ciucia	8.28	7.43	—	12 17
Bucia	8.47	—	—	12.47
Bratca	9.06	—	—	1.21
Rév	9.26	8 22	—	2.05
Mezö-Telegd	10 01	8.48	—	3.08
Fugyi-Vásárhely	10 20	—	—	3.39
Várad-Velinţe	10.30	—	—	3.55
Oradia-mare (	10.37	9.13	—	4.05
(	10.51	9.18	10.57	—
P. Ladány	12.37	10.31	12 59	—
Szolnok	2 58	12.07	4.45	8.22
Buda-pesta	6 00	2.10	10.05	10.30
Viena (	6.35	2.45	10 50	—
(	3.00	8 00	6.05	—

Budapesta—Predealŭ

	Trenŭ omnibus	Trenŭ accelerat	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Viena	—	7.15	—	—	—
Budapesta	6.47	1.45	3.15	6.20	8.00
Szolnok	10.37	3.44	7.29	9.11	11.40
P. Ladány	1.44	5.21	8.27	11.26	2.31
Oradea mare	5.33	6.41	—	1.28	—
Várad-Velencze	—	—	9.45	2.00	—
Fugyi-Vásárhely	—	—	9.59	2 11	—
Mezö-Telegd	—	7.14	10.28	2.34	—
Rév	—	7.42	11.36	3.18	—
Bratca	—	—	12.10	3.41	—
Bucia	—	—	12.43	4.01	—
Ciucia	—	8.31	1.31	4.26	—
Huiedin	—	9.01	2.56	5.08	—
Stana	—	—	3.29	5.27	—
Aghiriş	—	—	4.0[illegible]	5.50	—
Ghirbĕu	—	—	4.18	6.02	—
Nedeşdu	—	—	4.3[illegible]	6.24	—
Cluşiu (	—	10 01	5.05	6.43	—
(	12.05	10.16	—	7.03	—
Apahida	12.31	—	—	7.26	—
Ghiriş	2.16	11.24	—	8.51	—
Cucerdea (	3.12	11.43	—	9.31	—
(	3.32	11.45	—	9.43	—
Uióra	3.41	—	—	9.51	—
Vinţulŭ de susŭ	3.50	—	—	9.58	—
Aiudŭ	4.25	12.08	—	10.24	—
Teiuşŭ	4.50	12.22	—	10.44	—
Crăciunelŭ	5.41	—	—	11.28	—
Blaşŭ	6.09	12 57	—	11.44	—
Micăsasa	6.40	—	—	12.18	—
Copşa mică	7.00	1.27	—	12.36	—
Mediaşŭ	—	1.45	—	1.22	6.01
Elisabetopole	—	2.06	—	1.56	6.40
Sigişóra	—	2.31	—	2.34	7.20
Haşfaleu	—	2.50	—	3.02	8.01
Homorod	—	3.48	—	4.41	10.05
Agostonfalva	—	4.19	—	5 30	11.02
Apatia	—	4.34	—	6.03	11.3
Feldióra	—	4.53	—	6.35	12.14
Braşovŭ (	—	5.20	—	7.14	1.09
(	—	5 3	—	—	1.50
Timişŭ	—	6.07	—	—	2.48
Predealŭ (	—	6.32	—	—	3.23
(	—	7.30	—	—	4.56
Bucurescĭ	—	11.35	—	—	9.40

Nota: Órele de nópte suntŭ cele dintre liniile gróse.

Teiuşŭ-Aradŭ-Budapesta

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne
Teiuşŭ	11.09	—	3.56
Alba-Iulia	11.46	—	4.27
Vinţulŭ de josŭ	12 20	—	4.53
Şibotŭ	12.52	—	5.19
Orăştia	1.19	—	5.41
Simeria (Piski)	1.48	—	6.08
Deva	2 35	—	6.39
Branicĭca	3.04	—	7.04
Ilia	3.36	—	7.29
Gurasada	3.50	—	7.41
Zam	4 25	—	8.12
Soborşin	5.09	—	8.49
Bĕrzova	5.56	—	9.29
Conopŭ	6.18	—	9.49
Radna-Lipova	6.57	6 14	10.23
Paulişŭ	7.12	6.30	10.37
Gyorok	7.27	6.47	10.52
Glogovaţŭ	7.56	7.17	11 18
Aradŭ	8.10	7.32	11.32
Szolnok (	2.39	12.00	4 5[illegible]
(	3.16	12.14	5.10
Budapesta	7.10	2.10	8.16
Viena	—	8.00	6.05

Budapesta-Aradŭ-Teiuşŭ.

	Trenŭ de persóne	Trenŭ acceleratŭ	Trenŭ omnibus
Viena	11.00	7.15	—
Budapesta	8.05	1.45	8.00
Szolnok (	11.02	3.44	11 40
(	11.12	4.02	12 00
Aradŭ	3.37	7 53	5.95
Glogovaţŭ	4.13	--	6.19
Gyorok	4.38	—	6.4[illegible]
Paulişŭ	4.51	—	7.00
Radna-Lipova	5 10	—	7.23
Conopŭ	5.38	—	7.51
Bêrzova	5.57	—	8.10
Soborşin	6.42	—	5.58
Zam	7.14	—	9.28
Gurasada	7.43	—	9.56
Ilia	8.01	—	10.17
Branicĭca	8.21	—	10.38
Deva	8.47	—	11.05
Simeria (Piski)	9.05	—	11.23
Orăştiă	10.10	—	12.24
Şibotŭ	10 43	—	12.53
Vinţulŭ de josŭ	11.04	—	1.22
Alba-Iulia	11.19	—	1.40
Teiuşŭ	12 05	—	2.24

Aradŭ-Timişóra

	Trenŭ omnibus	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne
Aradŭ	6.00	12.55	8.25
Aradulŭ nou	6.25	1.21	8.36
Németh-Ságh	6.50	1 46	8.54
Vinga	7.19	2 18	9.13
Orczifalva	7.38	2.36	9 25
Merczifalva	7.56	2 53	9 36
Timişóra	8.42	3.40	10.06

Simeria (Piski) Petroşenĭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus
Simeria	6 30	11.50	2.23
Streiu	7 05	12.27	3.00
Haţegŭ	7 53	1.19	3.49
Pui	8.16	2.10	4.40
Crivadia	9.33	2.57	5.28
Baniţa	10.11	3.35	6.07
Petroşenĭ	10.43	4.04	6.39

Timişóra-Aradŭ

	Trenŭ de persóne	Trenŭ de persóne	Trenŭ omnibus
Timişóra	6.07	12.25	5 00
Merczifalva	6.40	1.?6	5.50
Orczifalva	6.51	1.34	6.07
Vinga	7.08	2.04	6.32
Németh-Ságh	7.23	2.25	6 53
Aradulŭ nou	7 40	2.54	7.24
Aradŭ	7 50	3 10	7.40

Petroşenĭ—Simeria (Piski)

	Trenŭ omnibus	Trenŭ omnibus	Trenŭ de pers.
Petroşenĭ	6 49	9 33	5.?8
Baniţa	7.27	10.14	6.06
Crivadia	8.06	10 54	6.45
Pui	8.50	11 37	7.25
Haţegŭ	9.31	12.17	8.02
Streiu	10.16	12.58	8.44
Simeria	10.53	1.35	9.15

Tipografia ALEXI, Braşovŭ.